

Näyte 6: Suistamo

K: No siellä oli kai oma, oma kalmistokin siellä Suistamolla?

PK: Ol´i, ol´i...

K: Missäs se oli?

PK: No se oli si´ Suistamon kirkonkylästä päin sinne kun lähettih asemalle, Suistamon asemalle, ni sitte sil välil ol´i. Kirkolda niinkun kolme kilometrie kirkosta vai oisko siinä ollu kaks ja puoli kilometrie kirkol... Kalmisto siel ol´i.

K: Kuinkas usein siellä kalmoilla käytiin?

PK: Kalmoil käydih uzein, kun ol´i nel´lä sidä vagituista muistelupäiviä ol´i. Yks ol´i n´iät stroičan päivän suovatta, yks muistelupäivä ol´i. No... tahi helluntailauvantai. Vain meän sanottih silloi stroičanpäivän suovatta, se ol´i yks muistelupäivä. Toine muistelupäivä sitten oli kahteskymmenpäivä logakuuda. Se ol´i tuasten tuota vainajien muistopäivä, se ol´i muistin suovatta. Sidä sanottih muistin suovatta. N´iin. Ja sitten ol´i kolmas ol´i sitte ku piäziäzes män´i yheksän vuorokautta. Kun piäziäzes yheksän vuorokautta män´i, sit ol´i ruadenčat. Sidä sanottih ruadenčaks. Sid tuasten mändih kirkol. Kai sinne kirkkoh, jumalanpalvelus piettih, ja jumalanpalveluksen peräs siid mändih hauvoil. Sinne... Sid viedih, viedih rahvas, mieki viel olin sih aigah jo tuoda kun viejäh sinne pyhäl pyövväl, sinne oli kirkkoh laitettu pyhä pöydä, ja siin ol´i pal´lo kynttilöi, sinne pyhäl pöyvväl jogaine vei vähäzen niinkun sidä herkkuo sellasta jodai ku kananmunua tahi riissiryyn´ie tahi lettuja paistettih tahi jodai, ne viedih sitte sinne, sinne pyhäl pöyvväl. Niinkun ozoitettin vainajaa kohtaan rakkautta. Kun ennen, kun ennen Jeesukselki tuoda kačo kun mändiihä´ni, mändih voidelemah sinne hauvval Jeesuksen ruumista ja sitte kun kaluaki paistettih kato ja kai... Ni samal taval meänki siel kalua paistettih ja paistettua kalua sinne viedih ja kai... Ikään kuin vainajien muistoksi vai...

Sid ku kirkko ol´i loppunu, sid pappi tuli sih pyhäl pöyvääl, sitte kaikki ne siunai, kaikki ne siunai, sil... sil suitsutti sil, mie en muista migä se on, millä se suitsutetah ne kaikki ja pyhitti ja rugoili sitten vanhembien eis niijen, kenen luo käydih, n´imelleh mainičči, kaikki.

Ja lugi kirjas nimet ja pyydi Jumalal iankaikkista elämiä ja tulevaa paratiišsin olua vanhemmil niil ja lapsil ja kaikil sugulazil ylensä.

Mieki käin ennen Karjalas olles käyn, vain nyt on kai unohtunu, kai on jänyh nyt miulein... En muista ni mid´_eniä. Sid ku lähettih kirkos pois, sid ne otettih evähät ne matkah kai, jogaine omah otti. Sid mändih hauvoil. Sid hauvoil ku mändih, dai pappi tul´i sinne, sid ne hauvvan piäl ne heitettih tuaste paperin ker tälleh, ja sid tuli pappi hauvval ja sitten pappi, pappi tuasten, tuoda, lugi sielunmessut. Kaikil niil, sugulazil. Jogaine sitte vuotti, toizet vuotettih vieres, kun yhel hauvval pidi ja toizel hauvval ni, sitte aina, jotta "nyt meän hauvval, nyt meän hauvval", sitte pappi män´ sinne hauvval ja sellasta siel ennen tuoda, sil taval muisteltih vainajie.

K: Oliko se joka pyhänpäivänä tämä, neljä kertaa vuodessa?

PK: Nel´lä kerdua vuuves oli.

K: Aivan samanlaisetko joka kerta?

PK: Nii samanlaizet ihan.

K: Mikäs niistä oli niinkun suurin pyhä näistä?

PK: Näiskö? Ka embä mie t´iijä, migä niis ol´i pyhä vain ykz ol´ stroičan päivän suovatta ykzi, ja toine ol´i sitte se muistin suovatta ja kolmas ol´i ruadenčat... kumbi niis ois ollu nyt kaikkein...

K: Kolmeko niitä oli vai neljä?

PK: Kolme oli vagituista. (Toistelee) Ja miegi sinne kävin, kun vanhemmat, vanhemmat kuoldih, anoppit ja apet kuoldih ja äidi kuol´ sinne ja... käin mieki sitten sinne.

K: No mitäs muita päiviä oli, jolloinka käytiin kalmoilla?

PK: Ka muida pävie ol´ i. Ku kuuz viikkautta kuolemises, ku se vanhemi kuol tahikka lähin sugulaine, migä kuol´ i, ni sid kuuz viikkautta ku kului siinä kuolemasta, sitten tuasten piettih ne, mändih kirkkoh ja piettih sielunmessut. Niidä sanottih lounual´ lisiksi, ne ol´ i lounual´ liset. Pappi pidi sitten jo ildakirkon pidi ja... sitten toizena päivänä tuasten kirkon pidi ja sugulazet sitten, kedä siinä ol´ i, ni sid käydih Herran ehtoollisel käydih siel ja pappie otettih sitten kans ja pyyvettih pappie hauvval ja tuaste mändih hauvval sinne... muistelema... Pappi sitten siel hauvval sielunmessut pidi.

K: No koskas seuraava sitten... kun kuuden viikon jälkeen?

PK: Seuraava siid ol´ kuuven viikon peräs ku pidi seuraav ol´ sitten ku puol´ vuotta män´ i. Sid tuasten piettih samanlaiset.

K: Onko se ihan samanlaiset?

PK: Niin. Sid piettih tuaste tuoda puolen vuuven peräs.

K: Vietiinkö ruokaa molemmilla kertaa?

PK: No kyllä siinä otettih, vähä otettii, lounual´ lisilki. Kun mändih lounual´ lise pidämäh, sid paistettih ennen ruisleibä ol´ i se, kui mie olin lapsena viel ja mieki kun ol´ in emändänä, ni sid, sid ruisleibä ot-, viedih.

K: Miksikä sitä ruisleipää sanottiin?

PK: No, Suistamolko? Ka, no se kun sitten, se ol' i igäänkui pyhä leibä, kun se sinne pandih, da pappi sitten sen siunai kaikki ja... Kynttilät paloi ymbäriesehtäs ja kaikki ni, sitte se anneti tuota se ruisleibä jogo kerjäläizel anneti se, ja monda kerdua sitten annetihipa kantorille. Ja- Tahikka vehnäleibä oli ja... anneti kanttoril tahikka tuoda kerjäläizel.

K: Miksikä sitä leipää sanottiin?

PK: Ka, enbä mie t' iijä, miks sitä sanotti... Se... Oisko sil ollu midä liiguanimiä vielä, emmie sidä muista.

K: No puolen vuoden jälkeen ni mitäs muita...?

PK: Puolen vuoven jälgeh sit kun vuoz kului, sid oli ne vuodehizet lounal' lizet. Se ol' niät se puolen vuoven loun- Enz ol' ne kuoven viikon lounal' lizet, sid puolen vuoven lounal' lizet, pietti, ja sitte pietti tuoda vuoven peräs, sid tuas lounal' lizet pietti. No sittehän se jo harven' i pido, sit pietti jo uziembi vuotta mäni ennenku sitten jo pietti. Mutta ne, ne pietti tavallisesti, ne mieki piin vanhemmillen lounal' lizet kaikki ne... mitkä kuului.

K: No eikö ei... käyty... hautajaisten ja sen kuuden viikon välissä... eikö silloin käyty...?

PK: No, joz ol' i, joz sattu midä haudaisie toizie tahi midä joz sattu ni käydih sitte mutta ei se tavallisuuvessa sitte ei enie niin käyty.

K: Jaa... No itettiinkö siellä haudalla?

(Tarkennusta)

PK: No kyllähän siel itketti, kuka ozai. Itkettiähä siel vähä, niingö?

Metatiedot:

Tekijä: Haastattelijana Erkki Ala-Könni, haastateltavana Palaga Kuljukka, o.s. Lipitsä

Omistaja: Kansanperinteen arkisto

Käyttöehto: Muu käyttöehto: Äänitettä ei saa luovuttaa edelleen, muokata tai äänitteen sisältöä julkaista sitaattioikeutta laajemmassa määrin.

Äänitettä koskevat arkiston käytösäännöt <https://sites.tuni.fi/kansanperinne/tilaukset/arkiston-saannot/>

Ladattavuus: Ei

Lähde: Kansanperinteen arkisto, Tampereen yliopisto, Kper AK/1123